

163 fl., — kar gotovo ni majhin dnar pri manjšem gospodarstvu.

Naredimo to rajtingo za 25 let, kar je navadni čas enega gospodarja, znese dobiček pri teh štirih kravah 4075 fl., brez činza, ki ga dobiček na kapital naložen, donašati zamore.

Poslednjič pa še preglejmo: koliko se je po taki premembi na živežu več pridobilo?

Pervič dobi gospodar vsako leto 2 teleti ali blizo 100 funtov mesa, in drugič 2295 bokalov mleka več.

Ako to rajtingo v malem spremenimo v rajtingo na veliko, to je, na celo deželo: kolikšen dobiček!

(Iz „tednika česke kmet. družbe.“)

Naprave, otroke zanemarnosti obvarovati.

Po Angleškem, Francoskem in Nemškem so naprave, ki imajo namen, otroke spačenosti obvarovati, ali pa spačene boljšati. Te naprave skerbijo, da otroci pridno v šolo hodijo, in da tudi zunaj šole ne tratijo časa s potepanjem in mnogoterimi malopridnostmi. Posebno se gleda na otroke, katerih starši niso v taci okoljinih, da bi sami za nje zadosti skerbili.

Tudi po Slovenskem bi se moglo saj v malem v ti reči poskerbeti, kar se po velicah deželah in mestih godi v velikem. Zlasti je po nekterih majhnih mestih in pri mestnih vaséh čuda veliko otrok, ki se prav po cigansko po ulicah potepajo. Iz taci se zredé tatovi, roparji in vse hudo.

Srenjčani! pošteni Slovenci! bodite možje in napravite po svojih srenjah, da se nobedin otrok ne bo smel nemarno potepati. Srenjski možje s svojimi duhovni zamorejo v ti reči neizrečeno dobroto storiti. Le če se otrok obvaruje hudega, bo iz njega kej poštenega. Zanemarjenega in spačenega odraslega človeka oglašati in boljšati, je skoraj ravno tako teško delo, kot zamorca umivati.

K temu je še pomisliti, da zdaj, ko se tako obilno na gostovanje ženijo in možé, bi utegnili taci otrok zmiram več biti, kateri bodo občinske skerbnosti potrebni. Ako se vsa mogoča skerbljivost srenjanov na to reč do časa ne obrne, bo sčasoma namesto poštenega zaroda zmiram več malopridnega paljudja in nesrečne soderge, ki bo nevarna za deželo. Nekteri otrok je že prve leta tak, da iz njega ne gleda družega, kot prihodnji tat in potepin. Iz tacega zamorele posebno skerbna reja od mladih nog, pošiljanje v šolo, vedno vpreganje k delu (pa ne k postopanju za živino na paši) poštenega uda človeške družbe in vrednega srenjčana storiti.

Pomočki, to doseči, kar je bilo rečeno, so pa tako mnogoteri, kakor so mnogotere okoljine vsacega kraja.

Starozgodovinski pomenki.

Razložil Davorin Terstenjak.

Iz rokopisa: »Kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?«

(Dalje.)

Nam še ostane zdaj razjasniti: ktero severno-slavensko božanstvo je jednako z indijskim Indra-tom. Jaz mislim Podaga, od kterega Helmold (*Chron. Slav. I. poglav. 84, str. 68.*) govori. Pri Rusih pomeni Podaga jasno, modro nebo, in ravno to je Indra: »Deus aëris et tempestatis«. Zaznamek (symbol) Indratov je bila dōga (ruski dāga) (*Pierer Univers. Lex. X. 151.*), in beseda Podoga (Podaga) kaže tudi na božanstvo, ktere vlastovitost je bila mavra.

Długosz govori od božanstva Pogoda in piše takole od njega: Poloni so imeli za boga vremenost (primeri: »Indra aëris et tempestatis Dominus«), kterega so po svojem jeziku zvali Pogoda, kot dobrega vremena delitelja. God po pravem v slavenskem jeziku pomeni vreme, tedaj je iz god nastalo Pogoda, kakor iz latinskega tempus, tempestas, temperie«. Zato Vgodna = vedro, in Pogoda = Vedrina — Indra.

Basnoslovje nam piše sledeče od Indra: »Indra, solnčni bog, prvi med dvanajsterimi Adityas-ov, sin boga Kasyapa-ta in boginje Aditi, bog druge verste, vendar visoko časten. On gospoduje podnebje (ohlipje), je kralj vsih genjev, ki bivajo v podnebjih. Strela Wadžra (primeri ilirsko: vatra = ogenj) je njegov zaznamek. Vsaki dan okrožuje v zlatem vozu Indra zemljo (zato ime: Harivahana, to je, s solnčnimi konji se vozeči), ktero neznatno dotikuje. Gora Meru (primeri slovensko: mar, mër, mir) je stanišče njegovo. Amaravati se kliče njegovo nebeško mesto, Wardžajanta njegovo poslopje, Nandana njegov vert. Iravat je njegov prvi slon, Mavrica, oblaki in strela so njegovi zaznamki. Njegov raj se imenuje tudi Suarga, ali kakor drugi pravijo, Surjon (primeri: zora, obzorje), Matali njegov voznik¹⁾«. Bopp pravi od njega: »et orientalem plagam regit«, zato se obrazuje kakor mladenec žaroglavast z bičem v rokah, s katerim solnčne konje v berzi tek poganja. Tudi Indra je enkrat svoje kraljestvo zgubil. V indijskih bukvah se piše o tem sledeče: »Solnčnega boga Indra-ta je njegov slon enkrat v strašno nesrečo pripravil; sveti Durvašen²⁾ je namreč neki dan Braminskega berača srečal in mu venec cvetlic podal, kterega je slon, ko je sv. Durvašen premalo porajtal daru beračevega, raztergal; na to ga je Bramin proklel, in nasledek tega je bil, da je bog vso svojo moč zgubil, da je bil po orjakih premagan in iz svojega kraljestva pregnan; le po večkrat ponovljenem osramotenju pred beračem in na prošnjo Višnu-ta je svojo moč spet zadobil³⁾«.

Cela ta indijska povest se na nekem koroškem kamnu naslikana najde. Izdavitelja bukev »Kärnthens römische Alterthümer in Abbildungen« gospoda Jabornek žl. Altenfels in Alfred grof Kristalnik opisujeta takole obraze na omenjenem kamnu⁴⁾:

»Tretje polje. Solnce (bolje solnčni bog) v podobi mladenca z žarno glavo, vihrajočo klamiso in z bičem v desni roki (tako podoba ima tudi podoba na Gemmi pri Montfalconi, ktere smo zgoraj omenili) stoji na bigi, ktero vleče čvetero kónj (primeri: Harivahana, flavos vel e gilvo nigricantes equos habens), kateri derjajo kar morejo. Za njim stoji manjša moška podoba (njegov sin Džajanta ali pa vozar Matali) s frigiško čepico. (To ni frigiška čepica, to je obče iztočno glavno pokrivalo. Takošna nosijo še zdaj štajerski Pesničari.

»Četerto polje: Solnce (bolj po pravem solnčni bog stoji z žarno glavo in klamiso in z bičem v levi roci. Njemu na desni stoji moška podoba v perziški opravi, kateri roko podaja«. To se ima tako

¹⁾ Glej: Dr. Vollmer Myth. 2. Aufl. str. 685. Asiatic. researches I. 241. Pierer Univ. Lex. X. 151. Jahrb. der Liter. III. 190.

²⁾ Dur pomeni v Sanskritu böse, schlecht, schlimm (Eichhoff 164) primeri slovensko: oduren, odurnost. Tudi duš se veli v Sanskritu: böse, schlimm; zato ilirsko: dušman, Feind. Dušman tedaj ni turško, kakor so dozdaj slavenski jezikoslovci mislili. Zavoljo oblike man primeri slovenske besede: raeman, purman, čarman. V ilirskem jeziku je še več sanskritskih besed, ktere po krivem za turške imamo.

³⁾ Dr. Vollmer Myth. Lex. str. 685.

⁴⁾ Kärnth. röm. Alterth. zvezek I., tabla IV.